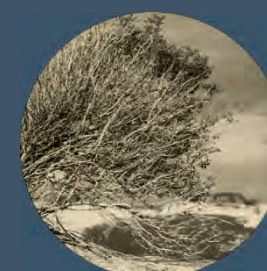
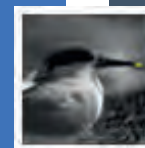

DE BEER IN BEELD

DEEL I
EEN FOTOVERSLAG OVER HET
NATUURMONUMENT DE BEER
VOOR DE PERIODE TOT 1940

Ed Buijsman

Inhoud

Voorwoord.....	1
Overzicht van de locaties.....	3
Opbouw van de publicatie.....	3
Het noordoostelijke deel (A)	4
Het noordwestelijke deel (B).....	16
Het zuidelijke deel (C).....	28
Literatuur	38
Dankwoord.....	38
Colofon	39

VOORWOORD

Als ik dit schrijf, is het begin 2019. Daarmee is het op de kop af 17 jaar geleden dat ik mijn onderzoek begon naar de geschiedenis van natuurmonument De Beer. Het was op 23 januari 2002 dat ik bij het Streekarchief Voorne-Putten naar binnen stapte. Het was mijn eerste bezoek aan een archief ooit en het begin van mijn archiefonderzoek naar informatie over De Beer. Het enige dat ik op dat moment kende, was het weinige dat ik had gelezen en gezien: 1) het kleine stukje tekst dat Thijsse had geschreven in het Verkade-album *Onze groote rivieren*, inclusief de fraaie aquarel van De Beer van de hand van Jan Voerman jr. (zie rechts);¹ 2) de diafilm van Simon de Waard (zie rechtsonder voor het eerste deel); 3) het informatieboekje bij de diafilm; en 4) op 11 januari 2002 had ik Jan Koolen leren kennen; hij had me het een en ander verteld.

Het kwam er eigenlijk op neer dat ik, toen ik in januari 2002 met het onderwerp De Beer aan de slag ging, vrijwel niets over de geschiedenis van het gebied wist. Op 2 maart van datzelfde jaar bezocht ik opnieuw Jan Koolen in Dordrecht. In die korte tussentijd was ik al een wereld wijzer geworden. Jan liet mij een selectie van zijn dia's van De Beer zien, zodat ik met zijn toelichting ook het landschap leerde kennen. Het was allemaal even fascinerend; een onderwerp was geboren.

In 2005 was het onderzoek zo ver gevorderd dat ik meende dat er wel een boek te schrijven viel. En ja, daar zouden natuurlijk dan ook 'wat' afbeeldingen bij moeten komen. Daarmee begon de zoektocht naar geschikt fotomateriaal. Het zou vervolgens nog tot oktober 2007 duren voordat mijn boek over De Beer uitkwam.² De zoektocht naar fotomateriaal gaat overigens tot op de dag van vandaag voort. Het heeft tot nu toe 2.500 beelden opgeleverd; niet allemaal even goed, maar al met al zijn het er nogal wat.

Deze publicatie biedt een selectie uit dit beeldmateriaal voor de periode tot aan 1940, het jaar waarin de Tweede Wereldoorlog Nederland bereikte.³ In de oorlog zou De Beer zo worden aangetast dat na de oorlog eigenlijk een totaal ander landschap was ontstaan. De beelden van na 1945 zullen in een apart deel worden gepresenteerd.

Ed Buijsman, januari 2019

¹ J.P. Thijsse, *Onze groote rivieren*, Verkade Zaandam, 1939, pp. 30-31, respectievelijk p.67.

² E. Buijsman, *Een eerste klas landschap. De Teloorgang van natuurmonument De Beer*, Matrijs Utrecht, 2007.

³ Het is een ruime selectie want er is niet veel vooroorlogs beeldmateriaal van De Beer.

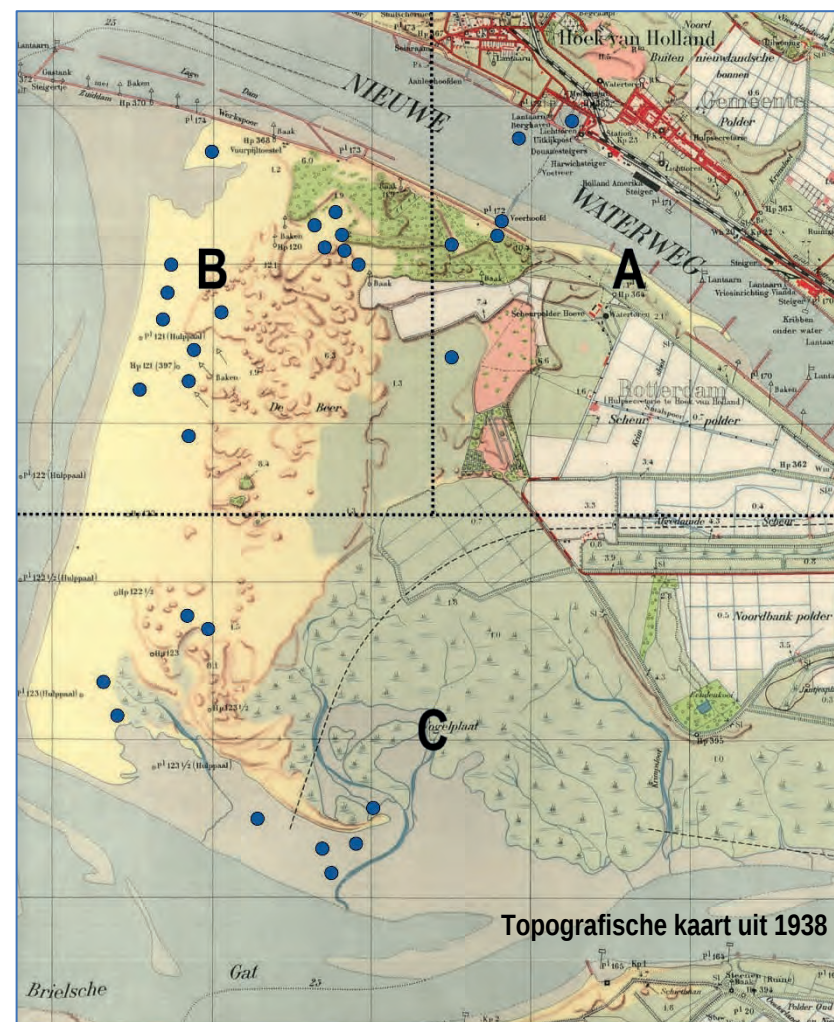
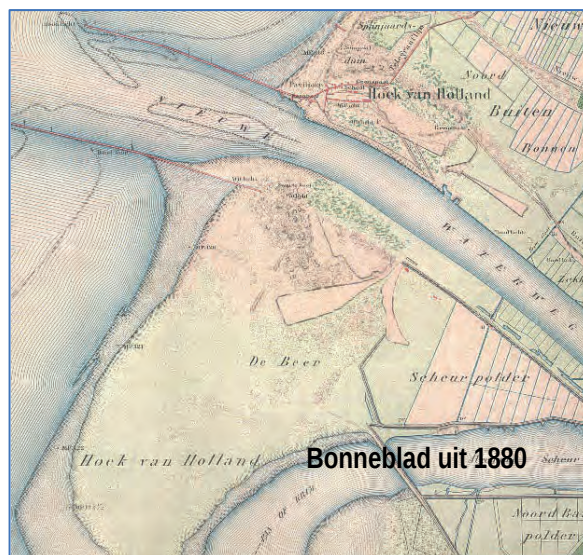
OVERZICHT VAN DE LOCATIES

De locaties waar de foto's betrekking op hebben, zijn met stippen aangegeven op de topografische kaart 37A die is gepubliceerd in 1938. Een vergelijking met de Bonnebladen⁴ uit 1892 en 1880 (zie onder) leert dat er in vijftig, zestig jaar veel in het landschap is veranderd. Alle beschikbare foto's zijn echter gemaakt vanaf het eind van de jaren twintig, zodat gebruik van de kaart van De Beer zoals dat in 1937 is verkend, gepast is.

De indeling in drie delen (zie afbeelding rechts) wordt in het vervolg gebruikt. Dit gebeurt in een volgorde tegen de klok in, te beginnen met het noordoostelijke deel (A). De nummering begint bij elk deel op 1. Veel foto's konden niet nauwkeurig in het landschap worden aangegeven; de aanduidingen zijn dan ook tentatief. Als het geheel onduidelijk was, is dit op de kaarten met een '?' aangegeven.

OPBOUW VAN DE PUBLICATIE

Er worden steeds twee bij elkaar behorende pagina's gepresenteerd. Op de linkerpagina een detailkaart met de locaties van de foto's en de legenda bij de foto's. Op de rechterpagina de bijbehorende foto's.

⁴ Het Bonneblad is een topografische kaart in Bonneprojectie.

HET NOORDOOSTELIJKE DEEL (A)

1	3
2	

[1] De Berghaven in Hoek van Holland, 1904.
Ansichtkaart collectie Kustverlichtingsmuseum Hoek van Holland.

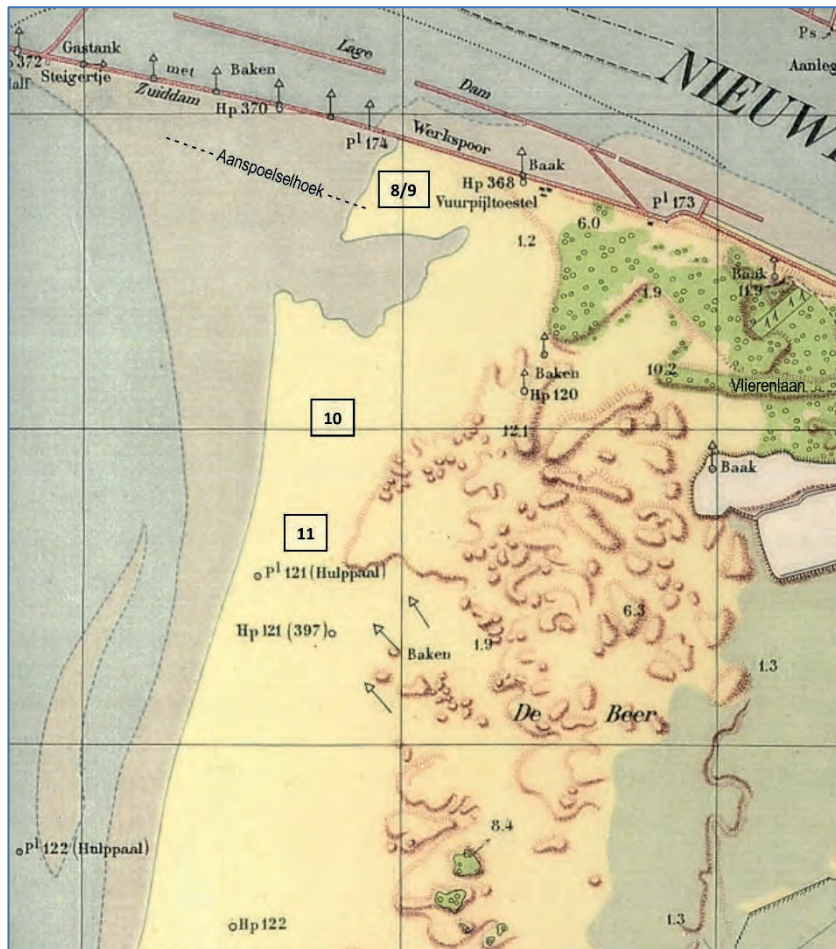
[2] De Berghaven in Hoek van Holland, ca. 1925.
Ansichtkaart collectie Kustverlichtingsmuseum Hoek van Holland.

[3] Veerman Slis op weg naar De Beer, datering onbekend. Foto Jan Pieter Strijbos, collectie Ed Buijsman. In 1907 kwam de eerste verbinding tussen Hoek van Holland en de Beer tot stand. Jacob Westhoeve verzorgde met een roeiboot (!) het vervoer over de Nieuwe Waterweg. De afbeelding toont veerman Slis die het in de jaren twintig overnam; nu met een zeilboot. In 1936 volgde Ary Prins met een motorbootje op zijn beurt Slis op. Foto collectie Nederlands Fotomuseum Rotterdam.

HET NOORDOOSTELIJKE DEEL (A)

HET NOORDWESTELIJKE DEEL (B)

8	9
10	11

[8] Strandplevier in de Aanspoelselhoek. Foto Gerard van Beusekom, ex-collectie Schoonderbeek.

[9] Bontbekpleviertje met nest en jong in de Aanspoelselhoek, 1932. Foto Dick van Sijn uit Van Sijn 1932.

[10] Op het strand bleven, zeker in de winter, vaak gedurende lange tijd plassen staan. Fotograaf onbekend, ex-collectie Schoonderbeek.

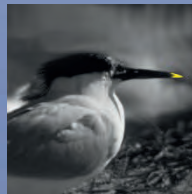
[11] Jan Pieter Strijbos op het strand met boven zijn hoofd een alarmerende visdief, 1930. Foto Jan Pieter Strijbos, collectie Ed Buijsman.

HET NOORDWESTELIJKE DEEL (B)

HET ZUIDELIJKE DEEL (C)

Houd de gedachte aan De Beer levend!